Framtiden kan förutses. Terrorbrott kan förhindras. De skyldiga straffas innan brottet är begånget. Systemet är perfekt. Det är felfritt. Ända tills det kommer efter dig... Vad skulle du göra om du anklagades för ett brott du inte begått – än?

Svenska regeringen vill precis som Tom Cruises rollfigur i Minority Report straffa människor innan de varken har begått eller planerat brott.

Minority Report blir verklighet när Bodström jagar terrorister

TEXT: MARTIN SCHIBBYE

MINNS NI FILMEN Minority Report med Tom Cruise? Nu finns en svensk uppföljare med justitieminister Thomas Bodström i huvudrollen: de svenska terrorlagarna.

I filmens värld är året 2054 och tro det eller ej, men i Washington DC har inte ett enda brott begåtts på flera år. Orsaken till detta är de "prekognitiva", tre människor med psykiska krafter som kan se brott innan de äger rum. De tre är ligger nakna i något vitaktigt slem med elektroder kopplade till huvudet. Utifrån dessa tre skapas en ny typ av polismyndighet som under kommissarie Tom Cruises ledning kan gripa mördarna redan innan de har begått brotten.

I verkligheten är året 2005 och i Sveriges Riksdag läggs det fram ett helt paket med nya så kallade terroristlagar. Bodström vill ge Säpo och den vanliga polisen rätt att avlyssna alla svenskar, läsa vår vanliga post och e-post, samt bryta sig in i våra hem och på våra jobb. Utan att vi gjort något eller ens är misstänkta för något brott.

DE POLITISKA FÖRSÖKEN att försvara de nya lagarna mot terrorism får åskådaren att tro att man är på bio. Nu är Bodström inte lika snygg som Tom Cruise men han kan sina repliker han också: "Vi ska försvara demokratin genom att inskränka den", säger justitieminister Thomas Bodström under ett möte på Södra teaterns kägelbana i Stockholm. Sedan kavlar han upp ärmarna och talar aggressivt om för oss skeptiker att detta sker i "förebyggande syfte": Har vi inte varit med de senaste åren? Såg vi inte flygplanen som flög in i tvillingtornen? Fattar vi inte att detta handlar om att rädda liv?

Om de ändringar som nu planeras blir verklighet kommer Bodström att skriva rättshistoria genom att ge den vanliga polisen tillstånd att ingripa mot personer som inte gjort sig skyldiga till – eller planerar – något brott. "Terroristernas syfte är att störa och slå ut den demokratiska processen", säger Bodström på mötet i en annan minnesvärd replik. Och detta är precis vad det handlar om. Men byt ut ordet terroristerna mot politikerna.

DET INTRESSANTA I DETTA är den juridiska aspekten. För vad händer om någon grips för ett brott denne ännu inte har begått? Då förlorar demokratin och rättsperspektivet all status. Anne Ramberg från Advokatsamfundet som också deltog i debatten ansåg att ett införande av dessa lagar kommer att leda till att "Sverige kommer att likna de diktaturer vi bekämpade i många år". Hon talade om de små stegens tyranni och att man måste se de senaste förslagen i ett sammanhang. Det är helheten som skrämmer.

Hon menade också att det inte fanns något behov av den här typen av lagstiftning i Sverige eftersom "systemhotande kriminalitet" inte är vanligt i vårt land. Detta är också något av kärnan i de nya lagförslagen. Man utgår från att de brott terrorister utför skiljer sig från andra typer av brott. Lagar finns redan mot mord, sabotage och samhällsomstörtande verksamhet. Men Bodström och socialdemokratin (vi ska inte bara skjuta budbäraren) anser nu att nya lagar behövs för detta ändamål. Ramberg menar däremot att lagarna är onödiga och ineffektiva eftersom vi redan i brottsbalken kan gripa personer som planerar att genomföra brottsliga handlingar.

Advokatsamfundet vänder sig också mot att det finns en otydlighet om lagarna ska omfatta enskilda personer eller grupper:

– Detta är ett paradigmskifte. Det känns väldigt otryggt att människor kan betraktas som brottslingar för att de tillhör en grupp. Medlemmar i organisationer som inte passar politikernas åsikter kan komma att betraktas som brottslingar för att de saknar "medborgaranda" eller uppvisar ett "asocialt beteende", säger Ramberg.

> *"Medlemmar i organisationer som inte passar politikernas åsikter kan komma att betraktas som brottslingar"*

JAN GUILLOU, SOM OCKSÅ deltog i debatten, kallade lagstiftningen för en raslagstiftning och pekade på det absurda i att brott inte längre är gärningar utan med detta lagförslag också blivit tankar. Brottsliga tankar. Precis som när de tre "prekognitiva" ligger i bassängen och projicerar sina tankar på en stor dataskärm, varefter polisen rycker ut, vill Bodström kunna gripa personer som misstänks kunna vara misstänkta. Det vill säga att trots att det saknas bevis eller indicier som gör att en person är misstänkt så vill SÄPO ha möjlighet att övervaka och kontrollera den personen.

Jan Guillou vände sig också mot dem som påstår att dessa nya lagar är "små justeringar" och pekade på att i kommentaren till det nya lagförslaget står det (sidan 255): "Innebörden i begreppet 'utöva' skall förstås i en vidare mening än det straffrättsliga gärningsmannabegreppet. Detta innebär att personen inte behöver misstänkas vara en presumtiv gärningsman för att han eller hon ska anses kunna komma att utöva brottsligheten. Det kan således vara tillräckligt med att personen rent objektivt kan komma att främja en framtida brottslighet."

Man kan alltså i denna nya sköna värld begå terroristbrott utan att göra någonting, utan att ens planera eller förbereda någonting.

Hur ska man då kunna kontrollera sina tankar? Kan man drömma om ett fritt Palestina? Om Socialism? Om ekonomisk demokrati eller något annat "brottsligt" utan att SÄPO genomskådar dessa innersta tankar och griper drömmaren. Det kan bli svårt.

DEN BODSTRÖMSKA antidemokratiska lagstiftningen är ett mycket större hot mot demokratin än alla terrorister i världen. Thomas Bodström är i det avseendet precis som Guillou skriver farligare än Usama bin Ladin, med argument som: "Vi måste se verkligheten som den är."

Kanske vi om några år får skriva artiklar i Rebell från en diskussion där justitieministern diskuterar införandet av tortyr som medel för att få fram information som kan rädda liv.

MEN PRECIS SOM filmens John Anderton (Tom Cruise) får maskineriet vänt mot sig kan klockan ticka också för Bodström. För nu har Bodström blivit anmäld för he-

"Innebörden i begreppet 'utöva' skall förstås i en vidare mening än det straffrättsliga gärningsmannabegreppet. Detta innebär att personen inte behöver misstänkas vara en presumtiv gärningsman för att han eller hon ska anses kunna komma att utöva brottsligheten. Det kan således vara tillräckligt med att personen rent objektivt kan komma att främja en framtida brottslighet."

■■ KÄLLA Förslag till ny lag, DS 2005:21.